

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2024 m. liepos 23 d. Nr. 21RE- (AG-479/06-2024)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Edvardo Juciaus, Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė) ir Ingos Morkvėnienės (pranešėja), sekretoriaujant Lilijai Daleckai, dalyvaujant pareiškėjui L. A., atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos įgaliotam atstovui I. K., viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka iš dalies nuotoliniu vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo L. A. patikslintą skundą atsakovui Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjas L. A. (toliau – pareiškėjas) kreipėsi į Komisiją su 2024-05-31 skundu (užregistruotu Komisijoje 2024-06-05), ir, pašalinęs skundo trūkumus, 2024-06-14 patikslintu skundu (užregistruotu Komisijoje 2024-06-18) prašo Komisijos įpareigoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir atsakovas, Departamentas) pašalinti padarytą pažeidimą ar įvykdyti kitą Komisijos nurodymą, atsakyti į pareiškimą dėl 2024-01-04 Alytaus apylinkės teismo nutarties vykdymo, kur prašoma leisti susipažinti su bylos medžiaga.

Pareiškėjas nurodė, kad skundžiamas atsakovo neveikimas – dėl Departamento nepriimto sprendimo / nutarimo ar neatlikto kito veiksmo pagal Departamento 2024-04-11 dokumentą „Dėl susipažinimo su administracinio nusižengimo byla“ Nr. ADOC-V1 (pareiškėjas nurodė, kad dokumento numeris iš detalių metaduomenų) (toliau – ir Raštas). Pareiškėjas paaiškino, jog su pareiškimu dėl 2024-01-04 Alytaus apylinkės teismo nutarties vykdymo 2024-04-09 kreipėsi į Departamentą ir prašė leisti susipažinti su administracinio nusižengimo byla (duomenys neskelbtini) (toliau – ir 2024-04-09 Pareiškimas). 2024-04-11 gavo atsakymą - Raštą, kad dėl susipažinimo su administracinio nusižengimo byla jis gali kreiptis į atsakingą pareigūną – vyriausiąją specialistę J. M. Pareiškėjas 2024-04-12 su pareiškimu dėl 2024-01-04 Alytaus apylinkės teismo nutarties vykdymo bei Departamento Raštu papildomai kreipėsi į Departamento nurodytą atsakingą pareigūną – vyriausiąją specialistę J. M. elektroniniu paštu, prašė leisti susipažinti su bylos medžiaga. Pareiškėjas nurodo, kad Departamento atsakingas pareigūnas, į kurį buvo kreiptasi, patvirtino, kad laišką gavo, bet iki šiol dėl susipažinimo su bylos medžiaga jokie atsakymo nepateikė. Pažymėjo, kad Departamentas pareiškėjo 2024-04-09 Pareiškimą gavo, tačiau nepagrįstai, sukurdamas papildomą susirašinėjimo naštą pareiškėjui, nukreipė jį pas atsakingą pareigūną, tad vėl iš naujo buvo kreiptasi raštu į nurodytą atsakingą pareigūną, kuris patvirtino, kad dokumentus gavo, nors iki šiol dėl susipažinimo su bylos medžiaga jokie atsakymo negauta.

Nurodė, kad Alytaus apylinkės teismo Prienų rūmų nutartyje nustatyta, kad Departamento pareigūnai pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 567 straipsnio 1 dalį, atlikdami administracinio nusižengimo tyrimą privalo imtis visų priemonių, kad būtų visapusiškai, objektyviai ir kiek įmanoma per trumpesnę laiką iširtos visos veikos aplinkybės. Teismas sutiko su pareiškėjo atstovo skundo argumentais, kad nenustačius, jog dėl Gyvūnų gerovės

ir apsaugos įstatymo ir kitų gyvūnų gerovės ir apsaugos, atskirų rūšių gyvūnų ženklinimo ir registravimo reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų kilo grėsmė asmens turtui, sveikatai ar gyvybei, institucija turėjo spręsti dėl administracinės atsakomybės pagal ANK 346 straipsnio 1 dalį taikymo. Teismas nutartyje pasisakė, kad nagrinėjamu atveju institucijai tenkanti įrodinėjimo našta nepagrįstai buvo perkelta pareiškėjui, kuriam tokių veiksmų atlikimas apskritai yra apsunkintas, atsižvelgiant į tai, kad jos administracinio nusižengimo byloje neturi nukentėjusiojo procesinio statuso; pasisakė, kad tyrimas buvo atliktas neišsamiai, sprendimas nutraukti administracinio nusižengimo teiseną pagal ANK 346 straipsnio 2 dalį priimtas skubotai, neišnaudojus visų galimybių objektyviems ir neginčijamiems duomenims apie teisės pažeidimo padarymą (ar nepadarymą) surinkti ir kt. Alytaus apylinkės teismo Prienų rūmų 2024-01-04 nutartimi nutarta Departamento 2023-10-12 nutarimo dalį dėl administracinio nusižengimo bylos teisenos pagal ANK 346 straipsnio 2 dalį nutraukimo panaikinti ir šioje dalyje grąžinti bylą institucijai, kurios pareigūnai įgalioti atlikti administracinio nusižengimo tyrimą – Departamentui.

Pareiškėjo manymu, Departamentas nenori tirti bylos, tai matosi iš kreipimosi į Komisiją ir jos priimto 2023-05-11 sprendimo Nr. 21RE- (AG-263/06-2023); atsakymo kelti administracinę bylą – Departamento 2023-10-12 nutarimo, Alytaus apylinkės teismo Prienų rūmų 2024-01-04 nutarties. Pareiškėjo teigimu, Departamentas dėl neaiškių priežasčių ir be jokių paaiškinimų ignoroja pareiškėjo kreipimąsi, neleidžia susipažinti su bylos medžiaga, taip galimai pažeidė Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 10 straipsnį, pagal kurį viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos; kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų, asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. Pažymi, kad iš institucijos negautas joks atsakymas (b. l. 129–132).

Pareiškėjas pateikė atsiliepimą į Departamento atsiliepimą. Nurodė, kad jame klaidinantys ir melagingi pranešimai. Pagal Departamento pateiktą informaciją galima suprasti, kad ir toliau tyrimą atlieka pagal ANK 346 straipsnio 1 dalį ir 290 straipsnio 1 dalį, taip teikiama klaidinanti informacija, nes pagal ANK 346 straipsnio 1 dalį ir 290 straipsnio 1 dalį teismo nutarimu reikalas yra baigtas. Nurodė, kad atsakovo teiginiai, jog pareiškėjas administracinio nusižengimo tyrimo procese, kuriame nėra pripažintas nukentėjusiuoju, teikia skundą Komisijai <...> neatitinka teisingumo principo, nes administracinio nusižengimo byla yra ta pati; institucija kelia ginčą dėl pripažinimo nukentėjusiuoju be reikalo. Pažymėjo kad teiginiai, jog 2023-01-07 pareiškėjas kreipėsi į Departamentą, pranešdamas apie galimą aplinkosauginį administracinį nusižengimą, dėl kurio Departamentas pradėjo tyrimą – tai melagingas institucijos pasisakymas, nes tyrimas nuo pat pranešimo momento 2023-01-07 į pagalbos centrą nebuvo pradėtas; teiginys, jog 2024-04-09 pareiškėjas Departamentui pateikė kelis prašymus administracinio nusižengimo byloje – neatitinka teisingumo principų, nes buvo siunčiamas vienas ir tas pats tik skirtingiems subjektams toje pačioje institucijoje pareiškimas, jis buvo siunčiamas du kartus, nes buvo dirbtinai pareiškėjui sukurta papildoma susirašinėjimo našta; dėl atsakovo teiginių, jog padaryti įtaką tyrimą atliekančio pareigūno sprendimams, kad šis atliktų pareiškėjo pageidaujamus veiksmus yra šmeižikiško pobūdžio, pabrėžė, kad visi siunčiami raštai, prašymai ir kt. grįsti Alytaus apylinkės teismo Prienų rūmų 2024-01-04 nutartimi bei ankstesniu Komisijos sprendimu. Nurodė, kad Departamento nesuprantamo turinio gynybiniai teiginiai dėl bylos nepriskirtinumo Komisijai. Mano, kad Komisija kompetentinga nagrinėti šį skundą (b. l. 154–158).

Pareiškėjas pateikė atsakymą į Departamento paaiškinimus. Teigė, kad institucija piktnaudžiauja, nes viename rašte rašo vienaip (nepripažintas nukentėjusiuoju iki 2024-07-01), kitame kitaip (jau pripažintas nukentėjusiuoju, bet tik nuo 2024-07-01) ir taip vėl perkeliama įrodinėjimo našta pareiškėjui, kuris negali ir negalėjo suprasti, koks byloje yra jo statusas. Pažymėjo, kad vieta, data ir laikas susipažinti su bylos medžiaga nurodyti nebuvo (b. l. 168–169).

Pareiškėjas Komisijos posėdyje palaikė patikslintame skunde ir procesiniuose dokumentuose išdėstytus argumentus ir poziciją, prašė patikslintą skundą tenkinti. Komisijos posėdyje pareiškėjas paaiškino, kad po Alytaus apylinkės teismo (Prienų rūmų) 2024-01-04 nutarties administracinio

nusižengimo byloje Nr. II-14-1208/2024 Departamentas nepranešė jam apie administracinio nusižengimo byloje tyrimo eigą. Manė, kad jis yra nukentėjęsysis pagal minėtą 2024-01-04 Alytaus apylinkės teismo nutartį. Iš Rašto nesuprato, kad tai yra leidimas susipažinti su administracinio nusižengimo bylos medžiaga. Rašte nebuvo nurodyta susipažinimo su byla data, laikas ir vieta. Pareiškėjas laukė atsakymo iš Departamento atsakingo pareigūno, į kurį jis ir kreipėsi el. paštu, gavęs Departamento Raštą. Su institucijos atstovais bendrauja tik raštu galimo įrodinėjimo tikslais. Pareiškėjas, pasinaudodamas replikos teise, prašė Komisijos įpareigoti Departamentą leisti pareiškėjui susipažinti su administracinio nusižengimo bylos medžiaga (Komisijos pastebėjimas – (duomenys neskelbtini)) ir rekomenduoti Departamentui atlikti administracinio nusižengimo byloje tyrimą kuo greičiau, kad būtų iširtos visos veikos aplinkybės.

Atsakovas Departamentas pateikė atsiliepimą, kuriame nurodė, kad su pareiškėjo skundu nesutinka, prašo skundą palikti nenagrinėtu, o administracinę bylą nutraukti, nes Komisija nekompetentinga nagrinėti šio pareiškėjo skundo. Atsiliepime pažymėjo, kad 2023-01-07 telefonu Nr. 112 pareiškėjas kreipėsi į Departamento Pranešimų priėmimo centrą dėl medžiotojų galimai nesilaikomų Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių, nes į pareiškėjo kiemą atbėgo medžioklinis šiuo, kuris puolė ant naminių gyvulių. Departamento pareigūnai pradėjo administracinių nusižengimų, numatytų ANK 290 straipsnio 1 dalyje ir 346 straipsnio 1 dalį, teiseną (duomenys neskelbtini); administracinio nusižengimo tyrimas tebevyksta; administracinio nusižengimo protokolas nesurašytas. Pažymi, kad pareiškėjas administracinio nusižengimo tyrimo procese, kuriame nėra pripažintas nukentėjusiuoju, teikia skundą Komisijai.

Atsakovas nurodė, kad 2023-01-07 pareiškėjas kreipėsi į Departamentą, pranešdamas apie galimą aplinkosauginį administracinį nusižengimą, dėl kurio Departamentas pradėjo tyrimą. 2024-04-09 pareiškėjas Departamentui pateikė kelis prašymus administracinio nusižengimo byloje, tarp kurių ir prašymas leisti susipažinti su bylos medžiaga. Ir šiame Komisijai adresuotame skunde pareiškėjas prašo Komisijos spręsti klausimus dėl administracinio nusižengimo teisenos procesų bei padaryti įtaką tyrimą atliekančio pareigūno sprendimams, kad šis atliktų pareiškėjo pageidaujamus veiksmus.

Rėmėsi Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2022-09-03) 39 punktu, kad jeigu prašymo ar skundo ir (ar) prie jų pridedamų dokumentų turinys turi teisės pažeidimų požymių, institucija per 5 darbo dienas nuo šio prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos prašymą ar skundą nagrinėjančio institucijos darbuotojo tiesioginio vadovo teikimu ir institucijos vadovo arba jo įgalioto asmens sprendimu persiunčia tokio prašymo ar skundo kopiją ir prie jų pridedamų dokumentų kopijas teisėsaugos institucijoms, kurios pagal kompetenciją tiria šiuos teisės pažeidimus.<...>. Departamentas yra tiek ir pranešimą apie galimą aplinkosauginį pažeidimą priėmusi institucija, tiek ir institucija įgaliota tirti aplinkosauginius pažeidimus, o Taisyklių 2 punkte nurodyta, kad nagrinėjant asmenų prašymus ir skundus ir aptarnaujant asmenis institucijose Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų teisinių santykių nereglamentuoja įstatymai, tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar jų pagrindu priimti teisės aktai. Pažymėjo, kad administracinių nusižengimų tyrimą, prašymų procese teikimą, sprendimų priėmimą ir apskundimą reglamentuoja ANK. Skundai dėl administracinio nusižengimo tyrimą atliekančio pareigūno nutarimų, ANK nustatyta tvarka žinybingi bendrosios kompetencijos teismams. Atsakovas rėmėsi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 1 punktu, 20 straipsnio 2 dalies 1 punktu ir nurodė, kad jeigu byla nepriskirtina administracinių ginčų komisijos kompetencijai, Komisija priima sprendimą bylą nutraukti.

Pažymėjo, kad Departamentas atsakė į pareiškėjo 2024-04-09 prašymą leisti susipažinti su bylos medžiaga 2024-04-12 raštu Nr. AD5-7431 „Dėl susipažinimo su administracinio nusižengimo byla“. Administracinio nusižengimo tyrimą atliekančio pareigūno pranešimai, raštai ar sprendimai priimti administracinio nusižengimo tyrimo procese nėra viešojo administravimo subjekto

administraciniai sprendimai ir jų priėmimui, reikalavimai, numatyti VAI 10 straipsnio 4 dalyje, netaikomi (b. l. 144–147).

Atsakovas paaiškino dėl pareiškėjo 2024-06-14 patikslinto skundo Komisijai pažymėjo, kad pareiškėjo prašymas yra išspręstas, bet pats pareiškėjas nesiima jokių aktyvių veiksmų, kad įgyvendintų savo administracinio nusižengimo teisenos dalyvio teises, o teikdamas nepagrįstus skundus piktnaudžiauja teise. Rėmėsi ANK 579 straipsnio 1 dalies 1 punktu, kad nukentėjusysis turi teisę susipažinti su bylos medžiaga; tokią pačią teisę turi ir asmuo, kuris pranešė apie administracinio nusižengimo požymių turinčios veikos padarymą ir nurodė, kad šia veika jam padaryta fizinė, turtinė ar neturtinė žala, ir kurį administracinį nusižengimą tiriantis pareigūnas atsisakė pripažinti nukentėjusiuoju toje administracinio nusižengimo byloje (ANK 579 straipsnio 4 dalis). Kokiū būdu, kaip ir kokia tvarka turi vykti susipažinimas su bylos medžiaga, ANK nėra reglamentuota, tad administracinio nusižengimo teiseną vykdančias pareigūnas turi diskrecijos teisę spręsti. Nurodė Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso, kurio nuostatos kai kuriais atvejais *mutatis mutandis* taikomos administracinio nusižengimo teisenoje, 181 straipsnio 1 dalį, kad nukentėjusysis ir jo atstovas ikiteisminio tyrimo metu bet kuriuo momentu turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo duomenimis. Kas suponuoja išvadą, kad susipažinimas su bylos medžiaga vyksta ikiteisminio tyrimo įstaigoje. Pažymėjo, kad pareiškėjas 2024-04-09 Departamentui pateikė pareiškimą, kurio vienas iš reikalavimų buvo leisti susipažinti su administracinio nusižengimo byla (duomenys neskelbtini). 2024-04-12 Departamentas raštu Nr. AD5-7431 „Dėl susipažinimo su administracinio nusižengimo byla“ pareiškėjui atsakė, kad dėl susipažinimo su byla gali kreiptis į atsakingą pareigūną vyriausiąją specialistę J. M. tel. (duomenys neskelbtini). Departamentas pareiškėjui leido susipažinti su bylos medžiaga ir nurodė, kur ir pas ką yra bylos medžiaga. 2024-04-12 pareiškėjas už administracinio nusižengimo tyrimą atsakingai pareigūnei į jos tarnybinio elektroninio pašto dėžutę ir vėl atsiuntė tą patį prašymą leisti susipažinti su administracinio nusižengimo byla (duomenys neskelbtini). Kadangi pareiškėjui jau buvo leista susipažinti su administracinio nusižengimo bylos medžiaga, papildomas ar pakartotinis leidimas susipažinti su bylos medžiaga suteikinėjamas nebuvo, o pats pareiškėjas susipažinti su bylos medžiaga į Departamentą taip ir neatvyko (b. l. 162–164).

Atsakovo atstovas Komisijos posėdžio metu prašė patikslintą skundą atmesti kaip nepagrįstą, palaikė atsakovo paaiškiniame dėl pareiškėjo 2024-06-14 patikslinto skundo išdėstytą poziciją, tačiau Komisijos posėdyje detaliau paaiškindamas dėl pareiškėjo statuso administracinio nusižengimo byloje. Įvardijo, kad pareiškėjas laikomas nukentėjusiuoju administracinio nusižengimo byloje (duomenys neskelbtini) pagal Alytaus apylinkės teismo (Prienuų rūmų) 2024-01-04 nutartį administracinio nusižengimo byloje Nr. II-14-1208/2024. Atsakovo atstovas tiek paaiškinimų, tiek ir replikos stadijoje procese nurodė, kad po minėtos 2024-01-04 teismo nutarties nėra ginčo, kad pareiškėjas turi teisę susipažinti su administracinio nusižengimo bylos medžiaga, jam tai neuždrausta, tik pareiškėjas su Departamento atsakingu pareigūnu turėtų susiderinti tinkamą datą ir laiką susipažinimui, atvykti į vietą ir skaityti bylos medžiagą. Atsakingas pareigūnas negali nurodyti pareiškėjui laiko, kada jam atvykti susipažinti su bylos medžiaga.

Patikslintas skundas atmestinas kaip nepagrįstas

Byloje sprendžiamas ginčas dėl atsakovo įpareigojimo atsakyti į pareiškėjo pareiškimą dėl 2024-01-04 Alytaus apylinkės teismo nutarties vykdymo, kuriuo prašoma leisti susipažinti su bylos medžiaga.

Byloje esančiais duomenimis nustatyta, kad Komisija 2023-05-11 sprendimu Nr. 21RE-330 (AG-263/06-2023) nusprendė panaikinti Departamento 2023-03-13 raštą Nr. (6)-AD5-4366 „Dėl Jūsų skundo nagrinėjimo rezultatų“ dalyje, kurioje pateikti atsakymai į pareiškėjo 2023-02-15 pareiškimo klausimus dėl nepasiteisinusio pranešimo Nr. 45490, nepradėtos administracinės teisenos pagal ANK 346 straipsnį, administracinės atsakomybės netaikymo šuns savininkui, pareiškėjo nepripažinimo nukentėjusiuoju bei nuspręsta atsisakyti pareiškėjui susipažinimui pateikti įvykio medžiagos kopiją; įpareigoti Departamentą išnagrinėti pareiškėjo 2023-02-15 pareiškimą ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį administracinį sprendimą, jame pateikiant atsakymus dėl nepasiteisinusio pranešimo Nr.45490, nepradėtos administracinės teisenos pagal ANK 346 straipsnį,

administracinės atsakomybės netaikymo šuns savininkui, pareiškėjo nepripažinimo nukentėjusiuoju bei spręsti pareiškėjo prašymą pateikti susipažinimui įvykio medžiagos kopiją; kitoje dalyje pareiškėjo skundas atmestas kaip nepagrįstas (b. l. 11–21).

Departamento Gyvosios gamtos apsaugos departamento Alytaus gyvosios gamtos apsaugos skyrius 2023-10-17 raštu Nr. AD5-22942 „Dėl nutarimo“ išsiuntė nutarimo administracinio nusižengimo byloje (duomenys neskelbtini) kopiją ir bylos medžiagos kopiją. Iš 2023-10-12 Departamento nutarimo nutraukti (nepradėti) administracinio nusižengimo bylos teiseną nustatyta, kad tiriamas administracinis nusižengimas ar įvykis: Departamentas 2023-01-07 gavo pareiškėjo pranešimą, jog (duomenys neskelbtini) pranešėjas girdi kaip šaudo medžiotojai, įtaria, jog nesilaikoma atstumų ir medžiojimo taisyklių; į pranešėjo kiemą atbėgo medžioklinis šuo (su liemene), kuris puolė ant pranešėjo naminių gyvulių; pranešėjas spėjo nuginti šunį ir jį uždarė patalpoje. Šiuo Departamento 2023-10-12 nutarimu nutarta nutraukti administracinio nusižengimo bylos teiseną; be kita ko, nurodoma, kad nėra jokių objektyvių duomenų patvirtinančių, kad buvo padarytas administracinis nusižengimas pagal ANK 346 straipsnio 2 dalį, todėl vadovaujantis ANK 565(1) straipsnio 1 dalies 1 punktu administracinio nusižengimo teiseną pagal ANK 346 straipsnio 2 dalį nutraukina. Be kita ko, pareiškėjas nepripažintas nukentėjusiuoju; nurodyta, kad ANK 579 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad asmuo, kuris pranešė apie administracinio nusižengimų požymių turinčios veikos padarymą ir nurodė, kad šia veika jam padaryta fizinė, turtinė ar neturtinė žala, ir kuri administracinį nusižengimą tiriantis pareigūnas atsisakė pripažinti nukentėjusiuoju toje administracinio nusižengimo byloje, turi šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas teises ir pareigas, tarp jų ir teisę susipažinti su bylos medžiaga (b. l. 38–111).

Alytaus apylinkės teismas (Prienu rūmai) 2024-01-04 nutartimi administracinio nusižengimo byloje Nr. II-14-1208/2024 nutarė, be kita ko, Departamento 2023-10-12 nutarimo dalį dėl administracinio nusižengimo bylos teisenos pagal ANK 346 straipsnio 2 dalį nutraukimo panaikinti ir šioje dalyje gražinti bylą institucijai, kurios pareigūnai įgalioti atlikti administracinio nusižengimo tyrimą Departamentui (b. l. 28–37).

Pareiškėjas 2024-04-09 Pareiškimu, adresuotu Departamento vadovui, prašė leisti susipažinti su administracinio nusižengimo byla (duomenys neskelbtini) (b. l. 23–25).

Departamento Gyvosios gamtos apsaugos departamentas, atsakydamas pareiškėjui į jo 2024-04-09 prašymą, 2024-04-12 raštu Nr. AD5-7431 „Dėl susipažinimo su administracinio nusižengimo byla“ informavo, kad dėl susipažinimo su administracinio nusižengimo byla jis gali kreiptis į atsakingą pareigūną – vyriausiąją specialistę J. M., nurodytas telefonas, elektroninis paštas ir adresas (b. l. 148–149). (Komisijos pastaba: pareiškėjo Komisijai su skundu pateikto Departamento rašto „Dėl susipažinimo su administracinio nusižengimo byla“ detalių metaduomenų lentelėje nenurodyta dokumento registracijos data ir numeris, parašo rekvizitai (b. l. 26–27), tačiau atsakovo pateiktame šiame dokumente metaduomenų kortelė visiškai užpildyta, yra dokumento registracijos data ir numeris, parašo rekvizitai (b. l. 148, 149)).

Pareiškėjas 2024-04-12 išsiuntė el. laišką Departamento įvardytai vyriausiajai specialistei J. M., nurodydamas, jog prideda 2024-04-09 siųstą į Departamentą pareiškimą dėl teismo nutarties vykdymo; vyriausioji specialistė informavo, kad pareiškėjo el. laišką gavo (b. l. 133).

Pareiškėjas patikslintame skunde Komisijai nurodė, kad atsakingas pareigūnas iki šiol jokio atsakymo (raštu) dėl susipažinimo su bylos medžiaga jam nepateikė.

Nagrinėjamoje byloje Komisija vertins, ar atsakyta pareiškėjui į jo prašymą leisti susipažinti su administracinio nusižengimo bylos medžiaga, ar Departamento veikimu (neveikimu) pažeistos pareiškėjo teisės.

VAĮ 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šio įstatymo antrojo ir trečiojo skyrių nuostatos viešojo administravimo subjektams, atliekantiems funkcijas pagal kituose įstatymuose, Europos Sąjungos teisės aktuose ar Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nustatytą tvarką, taikomos tiek, kiek jų veiklos priimant administracinius sprendimus, teikiant administracines paslaugas, priimant ir nagrinėjat prašymus ar skundus nenustato kiti tokią veiklą reglamentuojantys įstatymai, Europos Sąjungos teisės aktai ar Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys.

Pagal VAI 2 straipsnio 10 punktą prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus. Skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti (VAI 2 straipsnio 12 punktas). Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus (VAI 10 straipsnio 3 dalis). Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. <...>. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys (VAI 10 straipsnio 4 dalis).

Pagal VAI 11 straipsnio 1 dalį asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas taisykles.

Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose, taip pat subjektuose, kurie teikia viešąsias paslaugas ir nagrinėja prašymus ir skundus dėl šių viešųjų paslaugų (Taisyklių 1 punktas). Pagal Taisyklių 35 punktą prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Taisyklių 45 punkte nustatyta, jog į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAI 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktuali klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAI 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Departamento interneto svetainėje (www.aad.lrv.lt) skiltyje „Asmenų aptarnavimas“ viešai taip pat skelbiama, kad asmenų aptarnavimas vyksta būtent pagal šias Taisykles. Papildomo (kito) vidaus norminio teisės akto, reglamentuojančio asmenų aptarnavimą Departamente, nenurodė ir Departamento atstovas Komisijos posėdyje.

Iš VAI sąvokų išaiškinimo ir pareiškėjo 2024-04-09 Pareiškimo turinio spręstina, kad šis pareiškėjo kreipimasis vertintinas kaip prašymas, kadangi jame nenurodyta, kad yra pažeistos pareiškėjo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir neprašoma juos apginti. Priešingai, nurodyta, kad prašymas leisti susipažinti su administracinio nusižengimo byla (duomenys neskelbtini) susijęs su Alytaus apylinkės teismo Prienų rūmų 2024-01-04 nutartyje administracinio nusižengimo byloje Nr. II-14-1208/2024 nustatytais faktais. Taip pat ir pareiškėjo 2024-07-02 procesiniame dokumente (b. l. 156) nurodyta, kad visi jo raštai yra „paremti Alytaus apylinkės teismo Prienų rūmų 2024-01-04 Nutartimi, bei ankstesniu LAGK Sprendimu“ (Komisijos pastebėjimas – Komisijos 2023-05-11 sprendimu Nr. 21RE-330 (AG-263/06-2023)).

Bylos duomenimis, pareiškėjas 2024-04-12 kreipėsi į Departamento Rašte nurodytą atsakingą pareigūną, persiūsdamas jam tą patį 2024-04-09 Pareiškimą. Departamento vyriausiasis specialistas (atsakingas pareigūnas), į kurį kreipėsi pareiškėjas, kaip jam nurodyta Departamento Rašte, patvirtino, jog pareiškėjo el. laišką gavo. Departamento nurodytas vyriausiasis specialistas (atsakingas pareigūnas) jokio kito atsakymo į pareiškėjo 2024-04-09 prašymą leisti susipažinti su administracinio nusižengimo medžiaga, nepateikė, nes, kaip atsakovas paaiškino Komisijai nurodė, Departamentas jau Raštu (2024-04-12 raštu Nr. AD5-7431 „Dėl susipažinimo su administracinio nusižengimo byla“) pareiškėjui leido susipažinti su bylos medžiaga ir nurodė, pas ką yra bylos medžiaga; pareiškėjui 2024-04-12 atsakingam pareigūnui atsiuntus tą patį prašymą,

papildomas ar pakartotinis leidimas susipažinti su medžiaga suteikinėjamas nebuvo, o pareiškėjas susipažinti su administracinio nusižengimo bylos medžiaga į Departamentą neatvyko.

VAĮ 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas (žr., pvz., LVAT 2012-04-30 sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-1978/2012). Gero administravimo principas suponuoja tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (žr., pvz., LVAT 2015-06-26 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015). Vieno langelio principas (VAĮ 3 straipsnio 13 punktą) reiškia, kad asmeniui informacija suteikiama, prašymas ar skundas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje. Prašymą ar skundą nagrinėja ir informaciją iš savo struktūrinių padalinių, pavaldžių subjektų, prirėkus ir iš kitų viešojo administravimo subjektų gauna pats prašymą ar skundą nagrinėjantis ir administracinį sprendimą priimantis viešojo administravimo subjektas, neįpareigodamas tai atlikti prašymą ar skundą padavusio asmens.

Savarankiškas reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus paprastai reiškiamas tada, kai atitinkama institucija neatlieka savo veiksmų pagal kompetenciją, vilkina ar atsisako juos atlikti, tokiu atveju paprastai iš esmės yra skundžiamas tam tikras institucijos neveikimas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) 2013-04-09 nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁴⁴⁴-387/2013). LVAT praktikoje viešojo administravimo subjekto vilkinimas atlikti veiksmus yra suprantamas toks šio asmens neveikimas, kai viešojo administravimo subjektas nepriima sprendimo (teigiamo arba neigiamo) prašomu išspręsti klausimu per įstatymo nustatytą terminą (žr., pvz., LVAT 2012-01-13 nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁶⁰²-84/2012).

LVAT praktikoje ne kartą buvo konstatuota, kad materialiojo teisinio pobūdžio aplinkybės, susijusios su pareiškėjo teise į reikalavimo patenkinimą, *turi būti analizuojamos bylos nagrinėjimo iš esmės metu*. Jei bylos nagrinėjimo metu nustatoma, kad besikreipęs teisminės gynybos asmuo neturėjo materialiosios reikalavimo teisės arba tokia teisė išnyko, ši aplinkybė yra reikšminga teismui priimant byloje atitinkamą procesinį sprendimą dėl bylos baigties (žr., pvz., LVAT 2011 m. rugsėjo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS¹⁴⁶-321/2011; kt.). Konstatavus, jog asmens teisės skundžiamu administraciniu aktu ar veiksmu (neveikimu) nebuvo pažeistos, turi būti priimamas administracinio teismo sprendimas, kuriuo asmens skundas atmetamas (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 88 str. 1 p.) (žr., pvz., LVAT 2009 m. rugpjūčio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁴⁴²-505/2009; kt.).

Vadovaujantis ANK 667 straipsnio 1 dalimi, įsiteisėję teismų nutarimai ir nutartys administracinių nusižengimų bylose yra privalomi visoms valstybės ir savivaldybių institucijoms (tame tarpe ir Departamentui) ir atsakingiems asmenims, juridiniams ir fiziniams asmenims ir turi būti be prieštaravimų ir netrukdomai vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Pagal ANK 668 straipsnio 1 dalį teismo nutarimai ir nutartys administracinių nusižengimų bylose turi būti vykdomi nuo jų įsiteisėjimo momento.

Nagrinėjamu atveju Komisijos posėdyje atsakovo atstovas, detaliau paaiškindamas dėl pareiškėjo statuso administracinio nusižengimo byloje, nurodė, kad pareiškėjas laikomas nukentėjusiuoju administracinio nusižengimo byloje (duomenys neskelbtini) pagal Alytaus apylinkės teismo (Prienu rūmų) 2024-01-04 nutartį administracinio nusižengimo byloje Nr. II-14-1208/2024. Komisija nekvestionuoja įsiteisėjusių teismo dokumentų ir netiria bei nekvestionuoja pareiškėjo statuso administracinio nusižengimo teisenoje. Tiek atsakovo raštu išdėstyta pozicija į pareiškėjo patikslintą skundą (b. l. 162–164), tiek atsakovo atstovo žodžiu teikti paaiškinimai Komisijos posėdyje patvirtina, kad nėra ginčo, jog pareiškėjui iš Departamento pusės Raštu (b. l. 148–149) yra leista susipažinti su minėtos administracinio nusižengimo bylos medžiaga. Atsakovas nurodo, kad tai, koku būdu, kaip ir kokia tvarka turi vykti susipažinimas su administracinio nusižengimo bylos medžiaga, turi diskrecijos teisę spręsti administracinio nusižengimo teiseną vykdančias pareigūnas ir susipažinimas su bylos medžiaga paprastai vyksta administracinio nusižengimo bylą ne teismo tvarka nagrinėjančioje institucijoje (b. l. 162, 163). Komisija vertina, kad aplinkybė, jog administracinio nusižengimo byloje tyrimą atlieka konkretus Departamento pareigūnas, bylos medžiagos buvimo vieta lemia tai, jog, Raštu gavus leidimą susipažinti su bylos medžiaga, su pareigūnu reikalinga susiderinti susipažinimo su byla datą ir laiką, o tai priklauso ir nuo pareiškėjo valios.

ANK 573 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad ne tik šaukimus, bet ir kitus procesinius dokumentus administracinio nusižengimo teismoje dalyvaujantiems asmenims administracinio nusižengimo byla ne teismo tvarka nagrinėjanti institucija siunčia per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo naudojant pašto tinklą informacinę sistemą, elektroniniu paštu, kitomis elektroninių ryšių priemonėmis arba registruotą pašto siunta.

Pareiškėjas neišreiškė, kad susipažinimo su byla vieta būtų būtent administracinio nusižengimo byla ne teismo tvarka nagrinėjančioje institucijoje – Departamente jam būtų nepriimtina. Visgi Komisija iš bylos medžiagos (b. l. 38–111) pastebi, jog kartą Departamentas jau siuntė pareiškėjui jo el. pašto adresu tos pačios administracinio nusižengimo bylos (duomenys neskelbtini) medžiagos kopijas, t. y. siuntimą informindamas 2023-10-17 raštu Nr. AD5-22942 „Dėl nutarimo“. Taip pat Teisės aktų registro viešais duomenimis Departamento direktoriaus 2020-07-08 įsakymu Nr. AD1-201 „Dėl Pageidavimo administracinio nusižengimo byloje gauti procesinius dokumentus elektroniniu paštu formos patvirtinimo“ yra patvirtinta Pageidavimo administracinio nusižengimo byloje gauti procesinius dokumentus elektroniniu paštu forma. Atsakovo atstovas Komisijos posėdyje, atsakydamas į Komisijos nario klausimą, ar, pareiškėjui užpildžius šią dokumento formą, jis galėtų susipažinti su bylos medžiaga ne tik Departamente, bet ir kitu būdu – gaunant elektroniniu paštu, vienareikšmiškai negalėjo patvirtinti, bet ir neatmetė tokios galimybės. Teismų praktikoje taip pat užfiksuota, kai administracinio nusižengimo bylos medžiagą (kopijas) administracinio nusižengimo byla ne teismo tvarka nagrinėjanti institucija teikia elektroniniu paštu (pvz., LVAT 2024-06-12 nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-334-442/2024 („administracinio nusižengimo byla nagrinėjanti tyrėja 2023 m. lapkričio 27 d. pareiškėjui elektroniniu paštu išsiuntė Administracinio nusižengimo bylos medžiagą“)).

Apibendrinant aukščiau išdėstyta, matyti, kad bylos nagrinėjimo Komisijoje metu paaiškėjo, kad pareiškėjo prašomi atlikti veiksmai – *atsakyti į pareiškimą dėl 2024-01-04 Alytaus apylinkės teismo nutarties vykdymo, kur prašoma leisti susipažinti su bylos medžiaga* ar, kaip pareiškėjas prašė Komisijos posėdyje, *įpareigoti Departamentą leisti pareiškėjui susipažinti su administracinio nusižengimo bylos medžiaga* (Komisijos pastebėjimas – (duomenys neskelbtini)) – yra atlikti. Atsakovas neneigia ir neginčija pareiškėjo teisės susipažinti su administracinio nusižengimo bylos medžiaga ir tai leidžia, informavo pareiškėją Raštu, nurodydamas pas kurį atsakingą pareigūną yra bylos medžiaga ir kontaktus, kuriais pareiškėjas turėtų kreiptis. Komisijos posėdyje atsakovo atstovas ne vieną kartą patvirtino, kad nėra ginčo dėl to, kad pareiškėjui leista susipažinti su administracinio nusižengimo bylos medžiaga. Atsakingas pareigūnas šią informaciją taip pat turi, kai pareiškėjas jam siuntė 2024-04-09 Pareiškimą, 2024-04-12 el. laišku pareiškėjui patvirtino gavimo faktą. Kaip atsakovo atstovas pažymėjo, pareiškėjas su Departamento atsakingu pareigūnu turėtų susiderinti tinkamą datą ir laiką susipažinimui. Atsižvelgiant į susipažinimo su administracinio nusižengimo bylos medžiaga specifiškumą (administracinio nusižengimo byloje tyrimą atlieka konkretus Departamento pareigūnas ir bylos medžiaga yra pas atsakingą pareigūną), sutiktina su atsakovo pozicija, kad reikalinga komunikacija tarp pareigūno ir pareiškėjo. Visa tai suponuoja, kad leidimas susipažinti pareiškėjui su administracinio nusižengimo bylos medžiaga yra duotas Raštu, o tolesnė eiga, ar pareiškėjas pasinaudos ta suteikta teise, priklauso nuo pareiškėjo valios, nes tik jam žinoma, kuri konkrečiai data ir laikas institucijos darbo metu jam būtų tinkama atvykti į vietą ir susipažinti su administracinio nusižengimo bylos medžiaga. Komisija nenustatė, kad Departamentas trukdytų pareiškėjui susipažinti su jo pageidaujamos administracinio nusižengimo bylos medžiaga.

Iš Komisijoje bylos nagrinėjimo metu nustatytų aplinkybių ir šalių paaiškinimų Komisija daro išvadą, jog pareiškėjo prašomi atlikti veiksmai yra atlikti, t. y. išnyko ginčo objektas, todėl ginti pareiškėjo teises Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytu būdu (įpareigoti viešojo administravimo subjektą pašalinti padarytą pažeidimą ar įvykdyti kitą Komisijos nurodymą), Komisija neturi teisinio ir faktinio pagrindo. Atsižvelgiant į išdėstyta, pareiškėjo patikslinto skundo reikalavimas pašalinti padarytą pažeidimą ar įvykdyti kitą Komisijos nurodymą, atsakyti į pareiškimą dėl 2024-01-04 Alytaus apylinkės teismo nutarties vykdymo, kuriuo prašoma leisti susipažinti su bylos medžiaga, netenkintinas.

Pareiškėjui Komisijos posėdyje (replikos studijoje) pareiškus ir patikslintame skunde nenurodytą prašymą rekomenduoti Departamentui atlikti administracinio nusižengimo byloje tyrimą kuo greičiau, kad būtų ištirtos visos veikos aplinkybės, tai Komisija vertina kaip pareiškėjo nuostatą jam aktualiu klausimu dėl 2024-01-04 Alytaus apylinkės teismo nutarties administracinio nusižengimo byloje Nr. II-14-1208/2024 vykdymo bei kaip pareiškėjo pasiūlymą atsakovui dėl jo veiklos, atliekant administracinio nusižengimo tyrimą, gerinimo. Įstatymo leidėjas ANK 567 straipsnio 1 dalyje reglamentavo, kad pagal šį kodeksą įgaliotos institucijos (vadinasi ir Departamento pagal ANK 589 straipsnio 31 punktą, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 11 straipsnio 1 dalį, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. sausio 9 d. įsakymą Nr. D1-8 „Dėl aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų galių suteikimo“ (redakcija nuo 2023-05-12)) pareigūnas, atlikdamas administracinio nusižengimo tyrimą, privalo imtis visų priemonių, kad būtų visapusiškai, objektyviai ir *kiek įmanoma per trumpesnę laiką* ištirtos veikos aplinkybės. Šioje byloje Komisija pagal kompetenciją pasisakė dėl ginčo esmės, o pasiūlymus dėl Departamento veiklos gerinimo pareiškėjas turėtų teikti tiesiogiai Departamentui.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjo L. A. patikslintą skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys turi teisę apskusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Inga Morkvėnienė